

SPIS treści

Od autorów	11
Budowa rozdziału	12

Non omnis moriar Spotkanie z kulturą świata starożytnego

16

1. Mitologiczny świat bogów, herosów i ludzi

■ To już znasz	17
■ Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	21
Jan Parandowski, <i>Legendy tebańskie</i> (fragment)	21
Joseph Campbell, <i>Potęga mitu</i> (fragmenty)	22
■ Jak interpretują inni	24
Mircea Eliade, <i>Aspekty mitu</i> (fragmenty)	24
■ To trzeba wiedzieć	27

2. Tragiczny los, tragiczny wybór

■ To już znasz	28
■ Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	28
Sofokles, <i>Król Edyp</i> (fragmenty)	28
<i>Antygona</i> (fragmenty)	33
■ Jak interpretują inni	36
⊛ Szkoła interpretacji	37
■ To trzeba wiedzieć	38
■ To warto wiedzieć	40
⊛ Jak doszło do powstania teatru klasycznego?	40
■ Idziemy do teatru	42

3. Horacjański świat idei i wartości

■ To już znasz	44
■ Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	46
Horacy, <i>Wybudowałem pomnik</i>	46
<i>Do Taliarcha</i>	47
<i>Do Deliusza</i>	48
■ Jak interpretują inni	49
■ To trzeba wiedzieć	50
■ To warto wiedzieć	51

Dialog z tradycją

Zygmunt Kubiak, <i>Tradycja klasyczna</i> (fragmenty)	52
Zbigniew Herbert, <i>Dlaczego klasycy</i>	54
Rafał, <i>Szkoła ateńska (1509–1510)</i>	56
Wisława Szymborska, <i>Platon, czyli dlaczego</i>	57

Pan da swojemu ludowi błogosławieństwo pokoju

Spotkanie z kulturą biblijną 60

1. Księga ksiąg

■ To już znasz	61
■ Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	62
Zbigniew Herbert, <i>Książka</i>	62
Księga Psalmów, <i>Psalm 29</i>	63
■ Jak interpretują inni	64
Anna Świderkówna, <i>Psalmy</i> (fragmenty)	64
■ To trzeba wiedzieć	66
■ To warto wiedzieć	67
⊛ Szkoła interpretacji	68

2. Miłość w Biblii

■ To już znasz	69
■ Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	70
Pieśń nad Pieśniami (fragmenty)	70
■ Jak interpretują inni	71
Anna Świderkówna, <i>Pieśń nad Pieśniami</i> (fragmenty)	71
J.H. Walton, V.H. Matthews, M.W. Chavalas, <i>Komentarz historyczno-kulturowy do Biblii hebrajskiej</i>	72
■ To warto wiedzieć	72

3. Tajemnica cierpienia

■ To już znasz	73
■ Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	75
Księga Hioba (fragmenty)	75
Anna Kamińska, <i>Pytania do Hioba</i>	77
■ Jak interpretują inni	79
Tomáš Halík, <i>Czy deszcz także ma ojca?</i>	80
■ To warto wiedzieć	81

4. U kresu

■ To już znasz	82
■ Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	83
Apokalipsa św. Jana (fragmenty)	83
Czesław Miłosz, <i>Piosenka o końcu świata</i>	84
■ Jak interpretują inni	85
■ To trzeba wiedzieć	86
■ To warto wiedzieć	87

Dialog z tradycją

Tomasz Jelonek, <i>Księga boża, która nie spadła z nieba</i> (fragmenty)	88
Vincent van Gogh, <i>Martwa natura z otwartą Biblią</i>	89
Bogdan Loebel, Tadeusz Nalepa, <i>Modlitwa</i>	90
■ Przemysł na nowo	91
■ Trzeba przemyśleć, trzeba zapamiętać	92

A na świecie zbożny pobyt, po żywocie rajski przebyt

Spotkanie z kulturą średniowiecza 94

1. Czas katedr

■ To już znasz	95
----------------	----

■ Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	95
Bazylika romańska w Tumie pod Łęczycą	95
Bazylika Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Gdańsku	95
Adam Zagajewski, <i>Lusterko samochodu</i>	96
Julian Przyboś, <i>Widzenie katedry w Chartres</i>	96
■ Jak interpretują inni	100
■ To trzeba wiedzieć	100
■ To warto wiedzieć	102

2. Rycerz – dylematy wierności

■ To już znasz	103
■ Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	104
<i>Dzieje Tristana i Izoldy</i> (fragmenty)	104
✦ Maria Kuncewiczowa, <i>Tristan 1946</i> (fragmenty)	107
■ Jak interpretują inni	109
■ To trzeba wiedzieć	110
Norman Davies, <i>Europa. Rozprawa historyka z historią</i> (fragment)	110
■ To warto wiedzieć	110

3. W stronę świętości

■ To już znasz	111
■ Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	111
<i>Bogurodzica</i> – dzieło muzyczne	111
<i>Bogurodzica</i> – pieśń	112
✦ Szkoła interpretacji	112
✦ Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Modlitwa do Bogarodzicy</i>	113
<i>Żale Matki Boskiej pod krzyżem</i>	114
■ Jak interpretują inni	117
■ To trzeba wiedzieć	119
■ To warto wiedzieć	119
■ Idziemy do kina	120

4. Ostateczny cel życia

■ To już znasz	123
■ Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	123
Dante Alighieri, <i>Boska komedia</i>	123
<i>Pieśń I</i> (fragmenty)	124
<i>Pieśń III</i> (fragmenty)	125
■ Jak interpretują inni	127
■ To warto wiedzieć	128

Dialog z tradycją

Umberto Eco, <i>Średniowieczna wrażliwość estetyczna</i> (fragmenty)	129
Julia Hartwig, <i>Dusza</i>	130
Henryk Gorzechowski, <i>Matka Boża Kozielska</i>	131
Stanisław Białos, <i>Matka Boża Katyńska</i>	131
■ Przemysł na nowo	132
■ Trzeba przemyśleć, trzeba zapamiętać	132

Biały dzień a noc ciemna swoje czasy znają Spotkanie z kulturą odrodzenia

134

1. Piękno i harmonia życia

■ To już znasz	136
--------------------------	-----

	Jan Kochanowski, <i>Do Hanny</i>	136
	<i>O żywocie ludzkim</i>	137
■	Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	137
	Jan Kochanowski, <i>Pieśń III [Nie wierz Fortunie, co siedzisz wysoko]</i>	137
	<i>Pieśń IX [Nie porzucaj nadzieje]</i>	140
	<i>Pieśń XX [Miło szaleć, kiedy czas po temu]</i>	141
	<i>Pieśń XIV [Wy, którzy pospolitą rzeczą władacie]</i>	142
⊗	Szkoła interpretacji	143
■	Jak interpretują inni	144
■	To trzeba wiedzieć	146

2. Piękno i harmonia świata

■	To już znasz	151
	<i>Psalterz Dawidów, Psalm 29</i>	151
■	Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	152
	Leonardo da Vinci, <i>Ostatnia wieczerza</i>	152
	Jan Kochanowski, <i>Pieśń XXV (Hymn)</i>	153
	Jan Twardowski, <i>Który</i>	155
	Stanisław Barańczak, <i>Czas skończyć z takimi</i>	156
	Jan Kochanowski, <i>Pieśń świętojańska o Sobótce</i> (fragment)	157
■	Jak interpretują inni	159
■	To warto wiedzieć	160

3. Wobec śmierci

■	To już znasz	161
■	Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	161
	Jan Kochanowski, <i>Tren X</i>	161
	<i>Tren XVII</i>	162
	Wisława Szymborska, <i>Kot w pustym mieszkaniu</i>	164
■	Jak interpretują inni	165
■	To trzeba wiedzieć	166

4. W poszukiwaniu zgubionej harmonii

■	To już znasz	167
■	Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	168
	Jan Kochanowski, <i>Treny</i> – cykl poetycki	168
	Czesław Miłosz, <i>Krzyś</i>	168
■	Jak interpretują inni	169
■	To warto wiedzieć	170

5. Ideał i szaleństwo

■	To już znasz	171
■	Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	171
	Miguel de Cervantes, <i>Don Kichote</i>	171
	Rozdział szósty (fragment)	172
	Rozdział ósmy (fragment)	173
■	Jak interpretują inni	175
■	To warto wiedzieć	176

6. Dramaty ludzkich namiętności

■	To już znasz	177
■	Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	178
	William Szekspir, <i>Makbet</i> (fragment)	178
■	Jak interpretują inni	179

	Marta Gibińska-Marzec, <i>Muzyka Szekspira</i> (fragment)	179
	Alfred Harbage, <i>Postowie do „Makbeta”</i> (fragmenty)	181
■	To warto wiedzieć	182
■	Idziemy do teatru	182

Dialog z tradycją

	Jan Błoński, [<i>Kochanowski – „Zawsze znać człowieka wolnego”</i>]	184
	Danuta Leszczyńska-Kluza, <i>Labirynt – Wrócić</i> (prawa część dyptyku)	185
	Bolesław Leśmian, <i>Urszula Kochanowska</i>	186
■	Przemysł na nowo	187
■	Trzeba przemyśleć, trzeba zapamiętać	188

Pokój szczęśliwość, ale bojowanie byt nasz podniebny

	Spotkanie z kulturą baroku	190
--	--------------------------------------	-----

1. Sztuka wyrażania emocji

■	To już znasz	192
■	Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	193
	Caravaggio, <i>Uczta w Emaus</i>	193
	Giovanni Lorenzo Bernini, <i>David</i>	193
	Rembrandt, <i>Adoracja pasterzy</i>	194
	Johann Sebastian Bach, <i>Pasja według św. Mateusza – dzieło muzyczne</i>	194
	Fasada kościoła św. Piotra i Pawła w Krakowie	195
	Fasada kościoła Wizytek w Warszawie	195
	Wnętrze kaplicy Wazów w katedrze na Wawelu	195
	Wnętrze kaplicy Zygmuntowskiej w katedrze na Wawelu	195
	Jerzy Siemiginowski-Eleuter, <i>Matka Boska z Dzieciątkiem</i>	196
■	Jak interpretują inni	196
■	To trzeba wiedzieć	197

2. Rozdarcie i niepokój

■	To już znasz	199
■	Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	199
	Mikołaj Sęp-Szarzyński, <i>Sonet V. O nietrwalej miłości rzeczy świata tego</i>	199
	<i>Sonet IV. O wojnie naszej, którą wiemy z szatanem, światem i ciałem</i>	201
⊗	Szkoła interpretacji	202
■	Jak interpretują inni	202
	Jan Błoński, <i>Sęp a początki baroku</i> (fragmenty)	202
■	To warto wiedzieć	204

3. Marność świata doczesnego

■	To już znasz	206
■	Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	206
	Pieter Claesz, <i>Martwa natura vanitas</i>	206
	Mikołaj Sęp-Szarzyński, <i>Sonet I. O krótkości i niepewności na świecie żywota człowieczego</i>	207
	Księga Koheleta czyli Eklezjastesa (fragment)	207
	Daniel Naborowski, <i>Krótkość żywota</i>	208
	<i>Cnota grunt wszystkimu</i>	209
	Blaise Pascal, <i>Mysli</i> (fragment)	210
	Czesław Miłosz, <i>Piosenka</i>	210
■	Jak interpretują inni	211
■	To warto wiedzieć	211

4. Sarmata – żołnierz, gospodarz i obywatel

■ To już znasz	212
■ Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	213
Jan Chryzostom Pasek, <i>Pamiętniki</i> (fragmenty)	213
[Dziwne obyczaje w Danii]	213
[Bitwa pod Lachowiczami]	214
[Sejmowe potyczki]	217
■ Jak interpretują inni	218
■ To trzeba wiedzieć	218
■ To warto wiedzieć	219

5. W kręgu dworskiego obyczaju

■ To już znasz	220
■ Dialogi z tekstem, dialogi tekstów	220
Jan Andrzej Morsztyn, <i>Niestatek</i>	220
<i>Do trupa</i>	221
Stanisław Grochowiak, <i>Do Pani</i>	222
■ Jak interpretują inni	223
■ To warto wiedzieć	224
■ Idziemy do kina	224

Dialog z tradycją

Krzysztof Koehler, [<i>Domek szlachecki</i>]	226
Franciszek Starowieyski, <i>Operetka</i> Witolda Gombrowicza (plakat)	228
Stanisław Barańczak, <i>Południe</i>	228
■ Przemysł na nowo	229
■ Trzeba przemyśleć, trzeba zapamiętać	230

Indeks rzeczowy	231
Indeks osób i utworów	233